

Wijzer

Menswording duurt een leven lang

door Ben Faas smm

Menswording van Rudi Fritz smm

Nummer 1 – april 2014

Er waren veel positieve reacties op de nieuwe lay-out, dus gaan we er mee door! Deze keer schrijft Ben over menswording, naar aanleiding van het schilderij van montfortaan Rudi Fritz, dat in de refter van Vroenhof hangt. De jubilarissen van dit jaar getuigen van de montfortaanse kleur die ze aan hun leven gegeven hebben. Thei Hustin schrijft als oud-overste van Vroenhof (en veel meer dan dat) over vijftig jaar Vroenhof in montfortaans eigendom. Uit het depot van het museum in Genhout geeft John van Oss weer twee bijzondere beschrijvingen van één voorwerp. Wereldwijd is het nodige gebeurd, de moeite van het vermelden waard. We eindigen zoals altijd met de Wijzertjes. We hopen dat u dit nummer met plezier leest! Reacties zijn altijd welkom.

Redactie:

Peter Denneman, Ben Faas, John van Oss, Marian Claeren

Een tijdje geleden vroeg Peter Denneman mij te schrijven over het grote schilderij van Rudi Fritz dat in de refter van Vroenhof hangt. Het werd door hem geschilderd in 1997 bij gelegenheid van de viering van het feit dat Montfort 50 jaar tevoren, heilig was verklaard. Het heeft als titel: Menswording, een woord dat binnen de montfortaanse traditie een heel bijzondere plaats heeft.

Zo is bijvoorbeeld het feest van Maria Boodschap dat gevierd wordt op 25 maart, heel belangrijk binnen de montfortaanse familie. Het schilderij van Rudi Fritz is een feest van kleuren en vormen die symbool staan voor het proces van menswording in ieder van ons. Want als je op je leven terugkijkt kun je daarin ook allerlei, vaak contrasterende, kleuren ontdekken. Menswording heeft immers te maken met groei, verdiepend inzicht, verschillende seizoenen en levensfasen. Er is een chassidisch verhaal dat mij heel dierbaar is. Het gaat als volgt. Voordat een mens geboren wordt, leeft zijn ziel in de hemelse sferen, dicht bij God. Wanneer een mens dan geboren gaat worden, wordt de ziel door God uitgenodigd om in een flits zijn hele levensweg te

zien. In een oogwenk ziet hij wie hij ten diepste is. Dan wordt de mens en zijn ziel naar de wereld gezonden. De mens is zo druk met alles, dat hij vergeet wat het geheim van zijn leven is dat hij heeft aanschouwd. Hij vervolgt zijn weg door het leven, verdwaalt vaak op bijwegen en doodlopende weggetjes. Pas op het einde van zijn leven begint hij zich flarden te herinneren van wat hij ooit in dat visioen gezien heeft. Dan realiseert hij zich ook dat al die omwegen en bijwegen noodzakelijk waren om echt mens te worden. Wat dat verhaal – dat ook in andere culturen gevonden wordt – duidelijk maakt is dat menswording een levenslange gebeurtenis is. Echte menswording gebeurt niet aan het begin van je leven bij je

Vervolg op volgend pagina 2

geboorte, maar eigenlijk pas op het einde ervan, het is een geleidelijk tot dieper inzicht komen. De dichteres Ida Gerhardt verwoordt dat prachtig in een gedicht waarin ze zegt:

*“Oud worden is het eindelijk vermogen
ver af te zijn van plannen en getallen;
een eindelijke verheldering van ogen
voordat het donker van de nacht gaat
vallen”.*

Het is niet verwonderlijk dat de titel van dit gedicht ‘Genesis’ is. De echte geboorte, de echte verheldering van ogen overkomt je pas op het einde van je leven, zo suggereert de dichteres. Menswording duurt een leven lang.

Het schilderij laat ook zien wat ons als voedsel op onze reis wordt meegegeven. Je ziet er bijvoorbeeld vijf broden en twee vissen, om te breken en te delen, om gemeenschap te vormen.

En die menswording wordt geplaatst in het landschap van ons leven van alle dag zoals aangegeven wordt door de drie horizontale vlakken: lucht, water en land, elementen waar we van leven. Door die elementen heen ontdek je ook het kruis waarin een vrouwengezicht zichtbaar wordt, het beeld van het vrouwelijke in de mens, zo zegt de schilder in een toelichting, het staat voor ontvankelijkheid voor het leven. Misschien kun je nog een stap verder gaan en dat vage gezicht van een vrouw ook

mede duiden als een verwijzing naar God zelf in zijn of haar helende en uitbundige aanwezigheid onder ons. Dat uitbundige leven zien we afgebeeld in de helende bladeren. Want helende bladeren dalen uit de hemel neer, een verwijzing naar de eeuwig groene levensboom in het Boek van de Openbaring (22, 1 - 2).

Voor Montfort heeft de menswording, de incarnatie altijd een bijzondere betekenis gehad. En als je zijn leven bestudeert dan zie je hoe hij zelf met de jaren plooibaarder werd, minder strak. Hij werd steeds meer ontvankelijk voor het leven in al haar kleuren en vormen.

Mensworden duurt een leven lang. Een troostrijke gedachte, lijkt me. ■

Jubilarissen

50 jaar priester - Jules Habets

Geboren te Wijlre in 1935 voelde ik mij al vroeg aangetrokken door de vele priestermissionarissen in het dorp. Daarom ging ik in 1949 naar 't kleinseminarie van de montfortanen in Schimmert. Op 8 maart 1964 werd ik priester gewijd door mgr. Bekkers. Het wachten was nu op de eerste benoeming en die kreeg ik op 6 september van provinciaal overste Hermans. Het werd Mozambique. Helaas verergerde de strijd voor de onafhankelijkheid. Pater Daniël Boormans werd vermoord, en degenen die in het noorden als missionaris werkten, gingen in het Zuiden werken of kwamen terug naar Nederland, Malawi of Brazilië, waar men ook Portugees sprak. Voor mij werd het Malawi.

Op 21 april 1965 vertrok ik met de Raptim van Schiphol naar Rome om aan de Paus zijn zegen te vragen. Daarna door naar Entebbe in Uganda, waar we vlakbij het Victoriameer de nacht doorbrachten. De volgende dag reisden we door naar Zimbabwe en Malawi. Op Chileka werden wij verwelkomd door mgr. Theunissen, hulpbisschop Chiona en veel broeders, paters en zusters. In Blantyre konden we een paar dagen bijkomen van de vlucht en daarna vertrok ik naar de missiepost Masanjala, waar pater Eyssen mij de volkstaal Chichewa leerde. Na drie weken begon ik mee te draaien, geholpen door paters Peters en Eyssen.

Al vlug kwam de eerste ervaring in het missiewerk. Ik was alleen thuis en er kwam iemand de priester roepen

voor een zieke in het dorp. Daarom pakte ik mijn motor. De man die mij kwam roepen achterop en we vertrokken. Halverwege blokkeerden de wielen van de motor. Dus moesten we te voet verder om de zieke te bedienen en weer te voet terug. Thuis kreeg ik in de gaten dat mijn voeten vol blaren zaten.

Toen onze groep kleiner werd, werden onze perioden op een missiepost en vakanties korter. De laatste jaren om de twee jaren drie maanden vakantie thuis en één maand om funds bij elkaar te krijgen. Zo was ik 36 jaren in Malawi. Geen last van heimwee gehad. Ik was er graag. In oktober 2001 keerde ik voorgoed naar Nederland terug om de Malawiaanse montfortanen de gelegenheid te geven op hun manier te werken.

De gemeenschap van Schimmert nam mij met open handen aan. Er was hulp nodig in Wijlre, waar de pastoor weg ging. Bovendien zat het Pius-Centrum voor bejaarden in Hoensbroek zonder priester. Ik heb mijn best gedaan, zolang ik kon. ■

40 jaar montfortaan - Jan Lathouwers

Op 8 december 1974 heb mijn eerste gelofte afgelegd in Oirschot, dit jaar 40 jaar geleden. Daarna ben ik vertrokken naar het kleinseminarie Beresteyn in Voorschoten om in de keuken de scepter te zwaaien van klooster en internaat. Hoewel ik pas na Nieuwjaar in de keuken zou beginnen, was ik na een weekje al volop bezig.

Wat ik altijd met heel veel plezier heb gedaan, is het koken bij feesten. Ik kreeg hierin de vrije hand om dingen te doen en zodoende heb ik mijn passie voor koken kunnen uitvoeren. Natuurlijk waren er ook moeilijke dagen en uitdagingen. De zon kan niet altijd schijnen. Ik vond het in het begin moeilijk om in Voorschoten mijn plek te vinden. Er waren medebroeders waar ik nog les van had gekregen en nu was ik één van hen, dat vraagt toch aanpassingen. Waarschijnlijk ook van mijn medebroeders. Ik heb zoveel mogelijk geprobeerd mezelf te blijven.

Een bijzonder moeilijk moment was toen Jo Corbeij overleed. Dat was voor de gemeenschap een hard gelag. Na alle besommeringen van de uitvaart moest alles weer op gang komen. De plaatsvervanger van Jo als overste werd Piet van Oosten en daarom moest een andere huis-economie gekozen worden. De mede-

broeders vroegen mij daarvoor. Ik moest er toch even over nadenken, maar dacht: als ze dat vragen hebben ze vertrouwen in mij. Wie ben ik dan om nee te zeggen. Het was wel erg wennen en soms zag ik er als een berg tegen op. Maar Piet van Oosten gaf mij de juiste bemoediging door te zeggen dat ik al veel verder was dan hij in het begin. Ook het sluiten van Beresteyn heeft bij mij menig traantje doen vloeien, vooral toen ik als laatste Beresteyn verliet. Ook alleen in Voorschoten gaan wonen, was even wennen.

Om religieus te blijven is het goed om op zijn tijd stilte in acht te nemen, te bidden en na te denken over wat je als mens bezighoudt. Klaar te staan voor anderen. Jezelf op zijn tijd weg te cijferen. Niet altijd natuurlijk, je moet ook nee kunnen zeggen. Na lid te zijn geweest van de regio gemeenschap Holland, werd ik verbonden aan Oirschot. Toen het klooster in

Oirschot werd opgeheven en de bewoners naar Vroenhof gingen, heb ik er voor gekozen verbonden te zijn met de gemeenschap Vroenhof. Daar ga ik nu iedere maand een aantal dagen naar toe. Ik kom er graag en daarvoor dank ik Piet Derckx.

Missiewerk in deze tijd is voor mij het zorgen voor ouderen, zieken en armen in eigen land. Zij hebben het steeds moeilijker door alle bezuinigingen. Ik wil voor hen een luisterend oor zijn en hen bijstaan waar ik kan. Wat dat betreft voel ik mij dichtbij Montfort die zich inzette voor de armen en zieken van Poitiers.

Ik kan na 40 jaar bij de montfortanen zeggen dat ik me er thuis voel. ■

40 jaar Priester – Wim Peeters

Na mijn priesterwijding op 7 september 1974, door mgr. Lambertus van Kessel smm in mijn geboorteplaats Gouda, kreeg ik de benoeming voor Indonesië. Eigenlijk had ik me voorbereid om naar Mozambique te vertrekken, en om die reden had ik als diaken mijn pastorale jaar gemaakt in de montfortaanse parochie van Olival Basto, in het noorden van Lissabon.

Maar op O.L.V. Boodschap, 25 maart 1973, vertrok ik onder begeleiding van pater Huub Swerts via Rome naar Indonesië. Na een studie van 5 maanden op Java om me taal en cultuur eigen te maken, kwam ik op 1 oktober 1975 op de missiestatie in Bika-Nazaret aan in het binnenland van West-Borneo (Kalimantan), in het montfortaanse bisdom van Sintang, waarvan pater Lam van den Boorn de Apostolisch Administrator was. Ik werd verwelkomd door pater Piet Derckx die toen pastoor in Bika was, die me inleidde in het praktische missiewerk.

De eerste tien jaar van mijn priesterschap op Borneo waren avontuurlijk. Reizend per prauw, te voet en per boot, wekenlang onderweg als rondtrekkend missionaris, om op bezoek te gaan in de meest afgelegen dorpen en te getuigen over een liefhebbende God, door dicht bij de mensen te zijn, gastvrij opgenomen te worden in hun huizen, door dienstbaar te zijn via medische zorg en het organiseren van scholen, en door Hem nabij te brengen in Woord en Sacrament. Na de eerste 3 jaar in Borneo, kreeg ik problemen met mijn rug. Na een hernia-operatie in Nederland bleek

het rondtrekkend werk te moeilijk. Ik werd tot assistent-pastor benoemd in het stadje Putussibau, o.a. met de taak om godsdienstles te geven op scholen. Toen zich kandidaten aanmeldden om montfortaan te worden, werd ik benoemd als novicenmeester, een

Vervolg op volgend pagina 4

taak die ik 25 jaar lang vervuld heb tot 2004 (met nog eens 3 jaar op de Filippijnen van 2010-2013). Het was uitdagend pionierswerk. De enige ervaring was mijn eigen noviciaat. Er was nog niets van leven en werken van Montfort in het Indonesisch beschikbaar. Ik vertaalde dagelijks al het Nederlands materiaal wat voorhanden was voor de volgende dag. Mijn talenknobbel kwam me daarbij goed van pas! Na de verhuizing naar Bandung kwamen Piet Derck en ik jarenlang elke maandag bij elkaar

om aan de vertalingen te werken. Op die manier werd je a.h.w. uitgenodigd om je eigen noviciaatsvorming te herhalen, op een veel diepere en persoonlijke manier, omdat je alles na het te begrijpen opnieuw onder woorden moest brengen. Belangrijkste is dat we ons elke keer weer laten inspireren door het evangelie, door Jezus, Gods wijsheid, mensgeworden en dienstbaar tot op het kruis. Montfort is daarbij een gids. Van Maria kunnen we veel leren om voor Hem open te zijn, open voor zijn Geest die ons naar

de mensen brengt, om dicht bij vooral de kleine en zwakke mens te zijn. En dat straalt uit, zoals de zusters die een instituut voor geestelijk en lichamelijk gehandicapten gemerkt hebben bij de montfortaanse seminaristen. “Ze staan zo dicht bij de mensen; de mensen hebben ze graag,” hoorde ik de zusters zeggen nadat onze fraters een halve dag lang de kinderen en bejaarden hadden beziggehouden in een kerstviering. Is dat niet fijn om te horen? ■

In depot

door John van Oss smm

Toen de weersvoorspellingen, zoals we ze nu kennen via buitenradar, niet zo duidelijk en uitgebreid waren, hingen er in de meeste huizen barometers. Je kon er toch enigszins op vertrouwen wat het weer de volgende dag zou brengen. Even kloppen en het wijzertje verschuiven. In grote lijnen klopte het wel.

Omdat de weersverwachting in elk mensenleven zo voornaam was (en is) was een barometer onmisbaar. Ze kwamen rijkelijk voor, óók in het klooster. Daarom zijn er verschillende barometers in ons depot terecht gekomen.

Sommige barometers hebben een interessante geschiedenis. Mag ik u over een paar heel verschillende geschiedenissen vertellen? Wel uit het leven gegrepen. In 1881 kwamen de montfortanen van Frankrijk naar Schimmert met de bedoeling ‘maar even’ te blijven. Niemand kon vermoeden, dat ze er in 2014 nog altijd zouden zitten. Weliswaar met een kleine groep, maar we zijn er nog. ‘Zitten’ is eigenlijk een waar woord. De leeftijd noopt ons wat meer te zitten. Toch zijn er nog heel wat activiteiten.

Terug naar 1881. Van Frankrijk uit werd er gedacht dat ze toch wel gauw zouden terug keren naar het moederland. Voorzichtigheidshalve werd aan de groep montfortanen, die zich in Limburg en Brabant gevestigd hadden de naam Provence du Nord gegeven. Vanuit Frankrijk werd er wel meegeleefd met de confraters in Holland, daarom kregen ze bij gelegenheid van hun verhuizing van het dorp naar een nieuw klooster in het buurtschap op de Bies een teken van

kado Franse confraters

medeleven ... een barometer. Je zou verwacht hebben dat geestelijken elkaar een religieus voorwerp zouden hebben gegeven, zoals een kruisbeeld, een Mariabeeld of een beeld van de Stichter. Maar nee, het werd een barometer. Op de achterkant staat geschreven: A l'école Apostolique Ste Marie de Schimmert. La Résidence d'Orléans. 1892. (Aan de Apostolische School Ste Marie van Schimmert. De (montfortaanse) Gemeenschap van Orléans.) Die barometer wordt nog altijd in ons klooster bewaard als een kostbaar voorwerp. De andere barometer heeft een heel andere geschiedenis. In het scholasti-

kaat in Oirschot, het grootseminarie, was het de gewoonte dat jonge fraters in opleiding voor priester, de slaapkamers van de paters onderhielden als een soort mantelzorgers. Daar hoorde ook bij dat elke morgen het bed werd opgemaakt. Het was een hele eer als je de slaapkamer van de overste mocht verzorgen. Buiten zijn deur op de gang hing ook een barometer. De frater die de kamer van overste verzorgde, kon de stemming die er heerste meteen meten. De overste had nogal veel last van ochtendziekte! Als de frater merkte dat het niet allemaal goed lag, draaide hij de wijzer op de barometer naar links op onstuimig weer of storm om zijn medebroeders te waarschuwen. Zij wisten dan hoe laat het was. Ze konden maar beter geen verlof vragen om weg te gaan of om te roken. Tegen de middag was de storm meestal gaan liggen...

Deze barometer had dus duidelijk een dubbele functie en daarom wordt ze gekoesterd ‘In depot’. ■

humeurmeter van de overste

Vroenhof vanuit het park gezien

Vijftig jaar Vroenhof

door Th. Hustin smm

Het jaar 1964 was voor de Nederlandse provincie van de montfortanen een gelukkig jaar waarin een eind kwam aan een groot probleem. Door de sterke vergrijzing deed zich meer en meer de behoefte voelen aan verbetering van de zorg voor de senioren, die we toen nog gewoon ouderen mochten noemen. In verschillende huizen woonden een aantal ouderen, die steeds meer getekend werden door de gebreken van de leeftijd.

Vooral in de huizen, die oorspronkelijk bedoeld waren als residentie voor de paters die hier in Nederland missies gaven en parochietraites, iets dat ook al jarenlang verleden tijd is. Dan denk ik aan Voorschoten, Hoensbroek, Egmond. In diezelfde tijd traden steeds minder jongeren in en werd het noviciaat in Meerssen te groot. Het lag eigenlijk voor de hand dat het bestuur beide problemen niet los van elkaar kon zien. Opdracht: zoeken naar een nieuw noviciaatsgebouw. Wat te doen met het oude gebouw? Enige confraters werd gevraagd zitting te nemen in een commissie ter voorbereiding. Omdat ik toen verbonden was aan de broedersopleiding, de Missievakschool in Bunde, kreeg ik de opdracht met Piet Janssen (van Overloon) enige kloosters te bezoeken die in de aanbieding waren. Ze moesten niet

teveel verbouwing vergen en niet te groot zijn, gezien het slinkend getal novicen. De Citroën van Schimmert werd ingeschakeld en ik moet zeggen dat de uitstapjes met Piet niet als saaie tochten in mijn herinnering zijn blijven hangen.

Ongetwijfeld zou het hele proces meer dan één artikel opleveren. Voor de weinigen die deze periode hebben meegemaakt als novicen van dat jaar 1963-1964 is het interessanter stil te staan bij hun jaar. We maken graag gebruik van de kronieken van het noviciaat 1951-1964, met een artikel van Gijs van den Berg over de verhuizing van Meerssen naar Houthem.

De montfortanen waren al twee jaar op zoek toen in januari 1963 een telefoontje uit Heerlen kwam van de Kleine Zusters van St. Jozef, in

Meerssen bekend als de zusters van het 'oudmannen hoës'. "Huize Vroenhof in Houthem gaat sluiten. Hebben jullie interesse?" Wat zou het antwoord zijn geweest?

In november van het zelfde jaar moesten de zusters hun schamele cellen op zolder ontruimen, maar de deftige dames, die de rijke appartementen bewoonden, tekenden verzet aan, gesteund door verschillende groeperingen uit het dorp en omgeving. Ook andere moeilijkheden stonden de verhuizing in de weg. Pas op 17 april kon pater Jan Bertrand sr., de econoom, zijn intrek nemen in het huis, dat in de komende weken door onze vaklui Leo, Aloysius en

ingang

Bonifatius met de broeders novicen 'panklaar' werd gemaakt. Het noviciaatsjaar van de fraters werd zo voor een deel besteed aan de versterking van hun spiermassa's door het regelmatig zwaar werk. De buitentoiletten in Meerssen, die in onze tijd de naam van Sassenheim droegen en die ik liever Siberië had genoemd, werden afgebroken. Het was een afwisselend noviciaat, dat niet te vergelijken is met de traditionele wijze waarop wij voorbereid werden op het religieuze leven. Zo naderde de dag waarop de verhuizing een feit werd, 13 mei 1964. Na een halve eeuw zijn er nog twee montfortanen over die dit bewogen jaar hebben meegemaakt

en misschien nog de gevolgen onder vinden van het zware werk uit die tijd. Frans Luiten, inmiddels 70 jaar en Simon Kuijten (72) zouden heel wat guitige anekdotes uit het begin kunnen serveren.

Bij lezing van de kronieken uit die jaren groeit een bewondering voor de novicemeesters uit die dagen. Paters Werner L' Ortye en Tony van Heusden en hun medewerkers o.a. de bijna legendarische Herman Smit en Chris Corbeij. Alles bij elkaar zijn er 47 novicen in Vroenhof geweest. Het was een mooie tijd als ik de verhalen lees en beluister van de overlevenden.

Van die 47 zijn nog bij ons de reeds genoemden, Frans en Simon; de huidige provinciaal, Peter Denneman; Theo van de Geest, die zorgt voor het Montfortaans erfgoed in Oirschot; Piet van Hoof, de bouwheer in Borneo die alles wat te verbeteren is onder handen neemt, ook al zijn het varkens; Wim Peeters, die, met zijn medebroeders in de vorming, Indonesia zag uitgroeien tot een zelfstandige provincie. Hij was de laatste die in Vroenhof geprofest werd. Jarenlang was hij novice-meester in Indonesië.

Jammer genoeg komt er een bruusk einde aan het verblijf van de jonge bewoners van het mooie huis en zijn park. Door het onverstandig optreden van een broeder, die assisteerde bij het afbranden van de verflagen van de dakgoten, brak een hevige brand uit die het hoofdgebouw tot de eerste verdieping verwoestte. We schrijven 31 mei 1967.

Dit betekende het einde van het noviciaat in Houthem en begin noviciaat Oirschot onder leiding van pater Bilo en begin van het bejaardenoord Vroenhof, dat door de inzet van pater Jongen, de provinciaal econoom, al spoedig erkend KBO werd, kloosterbejaardenoord. Er komt een periode van samenwerking met andere congregaties, te beginnen met onze zusters Dochters der Wijsheid en later de zusters van Barmhartigheid, die van het Arme Kind Jezus, van de Voorzienigheid, van de Retraite, de Dienstmaagden van Christus, de Missiezusters Oblaten van Hulsberg. Later deed het bisdom Roermond regelmatig een beroep op ons om zieke priesters een thuis te geven. Aanvankelijk was het bestuur montfortaans. De provinciaal econoom was voorzitter. Nadat de bezetting intercongregationeel werd volgde uitbreiding. Vanzelf kwamen er ook voorschriften van rijkswege, omdat we erkend waren en gesubsidieerd. Daarom moesten er gediplomeerde krachten komen. Als eerste directrice begroetten we zuster Adriana, Dochter der Wijsheid, die opgevolgd werd door zuster Joanni, van de Zusters van de Voorzienigheid.

In de loop van de jaren veranderd er veel, nieuwe besturen, nieuwe

beeld van Montfort

structuren, nieuwe directeuren. Van Kloosterbejaardenoord, wordt het Oecumenisch Zorgcentrum Vroenhof als het Protestants huize Avondvrede zich aansluit. We krijgen medebewoners van Gristelijke kleur en een dominee als collega voor de geestelijke zorg. Prachtige ervaringen. Er wordt verbouwd tot en met. Er komen weer fusies met instellingen uit de mijnstreek. Op dit ogenblik is Cicero de paraplu, waaronder Vroenhof schuil gaat. Als zorgcentrum is het voor velen een prachtige afsluiting van een kostbaar leven. In de eerste jaren traden nog religieuzen in die tamelijk vitaal waren, zodat ze nog wat omhanden hadden en zich

niet hoefden te vervelen. Men kon iets betekenen voor hulpbehoevenden. Je vond mensen die naar je luisterden. Er werden jonge beroepskrachten aangenomen die nog tijd hadden op de rand van het ziek bed te zitten en te genieten van de verhalen van oud missionarissen.

Dit is niet meer mogelijk. We kennen de huidige verhalen uit de zorgsector. Je wordt er niet vrolijk van, vooral als je die andere tijd hebt meegemaakt. Als montfortanen hebben we veel kunnen bijdragen aan het goed functioneren van het geheel. We hebben er ons eigen convent en onze hulpbehoevende medebroeders vinden

kortbij een opvang als het nodig is. Medebroeders waren vaak voor bewoners een zegen. Ik heb er grote bewondering gekregen voor confraters om hun mateloze opoffering in de verzorging en begeleiding van mensen in het zorgcentrum. Dankbaar denk ik ook terug aan zusters die nachten doorbrachten bij stervenden. Laten we bidden en hopen dat Vroenhof de moeilijke tijden in de zorg overleeft. Ik wens het bestuur, dat nu in Vroenhof zetelt, veel sterkte en wijsheid.

Van harte proficiat en Gods zegen voor de toekomst. ■

Reisverslag Malawi

Van 21 februari tot 5 maart waren Peter Denneman, provinciaal overste, en Jeu Jenniskens, provinciaal-econoom, in Malawi. Ze waren o.a. aanwezig bij de intronisatie van Montfort Stima, opvolger van Alexandro Pagani smm. Het duurt vijf uur, maar was heel indrukwekkend. Natuurlijk was er ook een ontmoeting met de nieuwe aartsbisschop Thomas Msusa.

Met Owen O'Donnell werd een bezoek gebracht aan het bouwproject in Blantyre. Een winkelcentrum met daarboven kantoren, met de bedoeling eigen inkomsten te verwerven voor de Afrikaanse delegatie. Natuurlijk werd er verhuisd, daarover leest u op blz. 9.

Er werd een bezoek gebracht aan de drie Italiaanse confraters die Montfort Media runnen in Balaka, een drukkerij, uitgeverij en TV-station dat iedere dag een meditatie uitzendt en iedere morgen van maandag t/m vrijdag de eucharistieviering vanuit hun kapel. Op het Inter-Congregationeel Instituut (I.C.I.) is een ontmoeting met elf postulanten filosofie. Ook de bouw van de refter,

keuken etc. wordt bekeken. Ze zijn er blij mee, want samen eten werkt gemeenschapsvormend.

Zondags werd de kerk, gebouwd door Jan Bechtold in Bvumbe bezocht voor de viering. Tijdens de Woorddienst gaan de kinderen naar de catechese. Het zijn er over de honderd! Iedere viering is een ware belevenis. Klein en groot zingt mee, beweegt mee, bidt mee en luistert mee. Het maakt indruk om binnen zo'n geloofsgemeenschap te vieren. ■

Uit de WereldWijde congregatie

Algemeen

Na een schriftelijke ronde langs de entiteiten is Pierre Bonhommeau eind september 2013 benoemd als lid van het generaal bestuur. Hij vervangt Georges Madore. Pierre is oud-provinciaal van Frankrijk en overste van de gemeenschap in het generaalshuis in Rome.

Met het begin van het najaar zijn de noviciaten weer van start gegaan. Engelssprekend in de Filipijnen met acht studenten, vier uit Malawi en vier uit de Filipijnen. In Columbia het Spaanssprekend noviciaat met vijf mannen uit Haïti, Peru en Columbia en Franssprekend in Frankrijk met tien novicen uit Congo, Burundi en Kroatië.

Van 20 oktober tot 2 november 2013 vond in Malang, Indonesië, een internationale ontmoeting plaats voor Engelssprekende vormingsleiders. De deelnemers kwamen uit India, Malawi, Filipijnen, Rome en natuurlijk Indonesië.

Sterfdag Montfort

Op 28 april 2016 is het driehonderd jaar geleden dat Montfort in Saint-Laurent-sur-Sèvre (Frankrijk) over-

leed. Daar willen de drie congregaties, die door Montfort werden gesticht, aandacht aan besteden. Dochters der Wijsheid, broeders van St. Gabriël en de montfortanen hebben al drie data vastgelegd voor activiteiten. Het gaat om de start van de viering op 24 mei 2015 in Saint-Laurent-sur-Sèvre; 2-3 juni 2016 wordt een symposium georganiseerd op het Katholieke Instituut in Angers en tenslotte de sluiting van het jaar op 11 september 2016 in Pontchâteau.

We houden u op de hoogte van eventueel verdere plannen. U vindt het programma op de website www.montfortian.info.

Website generaal

Rey Bullas smm kwam in België, Duitsland en Nederland de nieuwe internationale website promoten, een belangrijk middel om elkaar te bemoedigen of gewoon belangstelling te tonen. Goede communicatie kan bruggen bouwen tussen entiteiten en talenten bij elkaar brengen. De rijkdom aan ervaring in de oudere entiteiten kan van waarde zijn voor de jongere entiteiten, ook voor

associés en vrienden. De nieuwssite www.montfortian.info is een methode om elkaar te vinden en kan het gevoel dat we behoren tot één wereldwijde congregatie bevorderen.

De communicatie moet vloeiend blijven gaan en degelijk, zodat iedereen zo snel mogelijk en goed geïnformeerd wordt. Zoals bij de typhoon in de Filipijnen, er was toen heel snel informatie én beeldmateriaal van o.a. familieleden van confraters beschikbaar.

Dwi Watun vulde hierbij aan dat betrokkenheid belangrijk is, er is vooral input van oudere confraters nodig. Als we nu niet beginnen verdwijnt er veel kennis. Vertel elkaar over je leven in de missie, je idealen enz.

www.montfortian.info

de bewoners van het scholastikaat in Nairobi

Afrika Kenya

Van 29 november tot 8 december 2013 was generaal raadslid Luigi Gritti in het internationale scholastikaat in Nairobi (Kenya). Er werd o.a. gesproken over het beleid t.a.v. seksueel misbruik.

Pater Felix Mabvuto Phiri smm (uit Zambia) werkt aan zijn theologie doctoraat in Boston op de Universiteit van de jezuïeten. In het kader van zijn studie publiceert hij een boek 'Reconciliation: A Schandal of Divine-human Self-emptying Love'. In een wereld die gekenmerkt wordt door geweld, haat en oorlog richt het boek van Felix zich dringend op de wereldwijde behoefte aan 'verzoe-ning'. Zijn benadering is uniek en inspirerend. Hij toont aan hoe de eucharistie dichterbij de echte wereld staat, dan als sacrament om ons dichterbij het heilig te brengen. Gebaseerd op de veronderstelling dat de eucharistie het begin van verzoening oproept door de belichaming van het kerk-als-familie-van-God gevoel, in Afrikaans perspectief. Felix beweert dat als de eucharistie geen directe gevolgen heeft voor de wijze waarop mensen leven, er iets vreselijk fout is in onze manier van vieren.

Malawi

In Malawi zijn op 7 december 2013 David Niwagaba en Jailos Augustine Mpina diaken gewijd door bisschop Allesandro Pagani smm. Een dag eerder legden ze hun eeuwige geloften af tegenover hun overste Louis Nkukumilla.

Duizenden katholieken uit heel Malawi waren aanwezig bij de installatie van Thomas Msusa als aartsbisschop van Blantyre. Prominente gasten waren the nuntius van Malawi en Zambia, mgr. Julio Murat en de presidente Joyce Band met haar kabinet.

Thomas werd geboren op 2 februari 1962 in Mangochi in het Oosten van Malawi, een gebied voornamelijk

bewoond door moslims. Hij kwam naar het montfortaans noviciaat in Mbarara in Oeganda bij o.a. Ben Faas en werd montfortaan toen hij op 1 augustus 1990 zijn eerste geloften aflegde.

Zijn installatie op 8 februari 2014 maakt hem de vierde aartsbisschop van Blantyre, waar 1 miljoen katholieken wonen, verdeeld over 40 parochies met 74 priesters.

Wim Wester voor zijn nieuwe huis.

Tijdens hun bezoek aan Malawi - eind februari - hielpen provinciaal overste Peter Denneman en provinciaal-econoom Jeu Jenniskens samen met hun Afrikaanse confraters Wim Wester verhuizen van Njuli naar Newlands in Limbe. Hij krijgt nu alle nodige verzorging van de aanwezige zusters én woont dichterbij de gemeenschap van Nantipwili, waar hij nu deel van uitmaakt. Hij voelt zich al heel erg thuis.

David Niwagaba en Jailos Mpina

jaarvergadering provincie Columbia

Zuid-Amerika Columbia

Van 20 tot 24 januari 2014 kwam de provincie van Columbia bij elkaar voor hun jaarvergadering. Jim Brady, generaal econoom, was aanwezig om te helpen met het project bescherming van kinderen en kwetsbare volwassenen. Er is een bijeenkomst in juni in Rome. Iedere entiteit heeft een verantwoordelijke aangewezen, die ervoor moet zorgen een procedure op te stellen om seksueel misbruik te voorkomen.

op bezoek in Medellin

Na er een jaar lang uitvoerig over gesproken te hebben, besloot de Columbiaanse provincie op 2 februari te starten met een nieuwe missionaire aanwezigheid temidden van de armen in het aartsbisdom Medellin.

Brazilië

Op 10 februari 2014 legden in de Montfortparochie in Contagem, Brazilië, twee jonge montfortanen hun eeuwige geloften af ten overstaan van Enrique Gonzalez Vasquez, vicaris-

generaal, en Luiz Stefani, delegatie-overste van Perul/Brasil.

Europa

In de week van 5 t/m 12 januari 2014 waren Dwi Watun (lid van het generaal bestuur) en Rey Bullas (verantwoordelijke voor de communicatie in Rome) op bezoek in Duitsland, in België en Nederland. Ze spraken er over de toekomst van de congregatie.

Op 8 januari kwamen de drie besturen met Dwi en Rey samen in Vroenhof. Daar werd vastgesteld dat Belgische, Duitse en Nederlandse entiteiten (en landen als Amerika, Engeland, Canada en Frankrijk) zich op dit moment bevinden op een diep, kritisch punt. De verantwoordelijke stap naar de toekomst ligt bij de entiteiten zelf. Verder gaan of sterven?

Als je doorgaat is een bekering nodig, verandering. Het generaal bestuur wil geen structuur, geen gebouw in stand houden, maar onze manier van leven. Kunnen de noordelijke entiteiten reageren op de noden van de kerk in Duitsland, België of Nederland? Wat is onze missie? Hoe kunnen we hulp bieden?

Volgens Dwi gaat het om creatief vertrouwen: "Het eerste is de trouw aan Christus en de passievolle liefde van Montfort voor Christus en zijn Moeder. Vervolgens onze totale beschikbaarheid voor evangelisatie, met sterke Mariale en communautaire kenmerken. Dát moet het goede nieuws worden. Onze manier van leven in een gemeenschap kan goed nieuws worden voor anderen. Dat in zichzelf zou de voornaamste eigenschap van de missie moeten zijn." ■

Alexandre de Azevedo en Guilherme Ferreira

Wijzertjes

Overleden

In Nijmegen overleed op 9 juli 2013 oud-montfortaan Gerard Hautvast. Hij legde zijn eerste geloften af in D'Hoppe (België) en werd op 1 april 1962 priester gewijd in Oirschot. Na een studie klassieke talen werd hij uitgezonden naar Nsanje in Malawi. Op 7 april 1973 werd Gerard gelaïciseerd. Hij trouwde met Marieke Daalmans. Samen kregen ze drie kinderen Bart, Lotje en Katrien. Gerard werd 76 jaar.

Op 5 oktober 2013 overleed in Valkenburg a/d Geul Leo Brinkman. Hij werd 80 jaar en was 59 jaar montfortaan. Leo werd op 27 maart 1960 priester gewijd. Zijn eerste benoeming was als leraar voor het seminarie in Fatima. Hij doceerde er tot 1985, met een onderbreking van vijf jaar, toen hij assisteerde in de parochie in Olival Basto. Tot 1993 was hij ovrste, assistent en pastoor in Castro Verde. Terug in Fatima werd hij overste-assistent van de seminaristen tot zijn benoeming in 1999 voor de parochie in Ourique. Na twee jaar keerde hij terug naar Castro Verde. Zijn laatste jaren in Fatima, van 2003 tot 2010, assisteerde Leo o.a. in het heiligdom. In 2010 keerde hij terug naar Nederland en vond zijn thuis in de gemeenschap van Vroenhof.

Thomas Geris overleed op 15 januari 2014 in Zwartgoor (België). Hij werd 78 jaar en was 56 jaar montfortaan. Na zijn priesterwijding vertrok hij in 1963 naar de Congo, net voor de rebellie. Hij moest vluchten en werkte als godsdienstleraar op de technische school in Mechelen a/d Maas. In 1968 vertrok hij opnieuw naar Congo tot 1977. Bij terugkomst werd hij aalmoezenier, vooral in Duitsland. In 2000 bood hij zijn diensten aan de parochie Merksplas in Zondereigen. In 2012 werd hij gevraagd voor het Zwart Goor, een dienstverleningscentrum voor volwassenen met een handicap. Na de ontdekking van alvleesklierkanker werd hij liefdevol verzorgd in 't Zwart Goor, waar hij overleed.

Verhuizing

Pater Adriaan Stolk was werkzaam als rector in het klooster van de Karmelieten van het Goddelijk Hart van Jezus in Sittard. Hij meende dat je met 91 wel met pensioen zou mogen gaan en heeft op 30 november 2013 afscheid genomen van de zusters en is verhuisd naar het klooster Vroenhof in Valkenburg a/d Geul.

Missionaris

Harry Stoffelen, missionaris in Malawi, is vanwege gezondheidsproblemen in Nederland en verblijft in Vroenhof, waar hij een totale 'make-over' krijgt.

Vermoorde confraters

Vijftig jaar geleden was er veel verzet tegen de blanke overheersing in landen als Mozambique en Congo. Ook de missionarissen die daar op dat moment werkten, kregen hiermee te maken. Degenen die het overleefden, zijn het nooit vergeten. Ze dragen hun littekens nog met zich mee. Enkele Nederlandse confraters werden vermoord. Daniel Boormans werd op 24 augustus 1964 in Mozambique vermoord, Clemens Vennix op 10 november en Leo Ammerlaan op 19 november, beiden in Congo.

Requiemviering 2014

Op zaterdag 8 november 2014 wordt de jaarlijkse herdenkingsviering gehouden voor overleden montfortanen, dochters der Wijsheid en hun familieleden. In de volgende Wijzer leest u meer.

Geëerd

Nietsvermoedend ging Frans Luiten naar het jaarlijks etentje voor de medewerkers van de pastorale dienst van het AZM. Hij heeft er negen jaar gewerkt en helpt sinds zijn pensioen - al vijf jaar - waar mogelijk. Tot zijn grote verbazing werd hij uitgenodigd 'iets' te onthullen. Het bleek een straatnaambord te zijn bij het Stiltecentrum: 'Frans Luiten Getske'.

Inzegening

Na 9 jaar bouwen en 'aankleden' is een prachtige kerk 'ontstaan' in Atibaia, een heiligdom voor O.L. Vrouw van alle Volkeren. Pater Pee de Waard smm heeft er zich met veel energie op gestort en met hulp van vele goede gevers een mooie ruimte gecreëerd. De kerk is al zes jaar in gebruik, omdat er geen alternatief was voor zoveel kerkgangers. Op 22 september 2013 was eindelijk de officiële kerkwijding door mgr. Dom Sergio Aparacido Colombo. Mgr. Punt stuurde een felicitatie, waarin hij speciaal Pee de Waard, bedankte voor het werk, dat hij in de bouw van de kerk heeft gestoken.

Abonneren

Als u deze Wijzer toegestuurd heeft gekregen, staat u op de verzendlijst en hoeft u zich niet meer te abonneren.

Gratis Abonnee

Als u toevallig deze 'Wijzer' heeft gelezen en u wilt dit tijdschrift voortaan ontvangen, meldt u zich aan via deze bon.

Ik wil een gratis abonnement op 'Wijzer'

Naam:.....

Adres:

Postcode:

Plaats:.....

Sturen aan:

Redactie "Wijzer"

Vroenhof 87

NL-6301 KE Valkenburg (Lb)

Sitio Agar

U heeft ondertussen genoeg gelezen over Antoon van Noije om te weten dat hij nauwelijks stil kan zitten. Dit keer was het plan om een kapel te bouwen voor de Sitio Agar. Op 14 oktober 2013 is de kapel 'St. Louis Montfort' officieel ingezegend door mgr. Vicente, bij gelegenheid van het twintigjarig bestaan van de Sitio. Zoals u kunt zien op de foto's is het een prachtig gebouw geworden, waar iedereen zich ongetwijfeld thuis zal voelen. Wil u meer lezen, zien van de Sitio, via internet www.sitioagar.nl of www.sitioagar.com.br

Maria, zijkant van God

Onder deze titel vindt er op 17 oktober een symposium plaats in het Titus Brandsma Memorial in Nijmegen. Daar zal o.a. Wiel Logister smm een inleiding houden. Medewerkers aan workshops zijn: bisschop Polycarpus van de Syrisch-Orthodoxe kerk,

ds. Herman de Vries, theoloog Erik Borgman, Esther van de Vate o.carm. De organisatie is in handen van Ton Bun s.m., Sanny Bruijns o.carm. en Peter Denneman smm. Meer informatie en adres voor aanmelding op www.montfortanen.nl

Sint Hubertus Kunstcentrum

Na goedkeuring van het bisdom en subsidie van de provincie Limburg en de gemeente Beek voor de herinrichting kan begonnen worden met de verbouwing en inrichting. Er is een prachtig ontwerp gemaakt. De Kinderkapel wordt tot tentoonstellingsruimte omgevormd volgens de tekening. Onder het oksaal achter in de kerk komt een glazen wand met twee glas-in-lood-ramen van de Limburgse kunstenaar Hub Levigne. De ramen komen uit de twee toegangsduren naar de kapel in het oude Ste Marie. In de sacristie zullen toiletten gemaakt worden. ■

Colofon

Dit informatieblad is een uitgave van de Nederlandse Montfortanen. Het blad verschijnt 2 keer per jaar.

Adres

Montfortanen
Vroenhof 87
NL-6301 KE Valkenburg (Lb)
info@montfortanen.nl
www.montfortanen.nl

Ontwerp en DTP opmaak

Yoman Reclame Studio
www.yoman.nl

Drukwerk

Gianotten printed media